

Rusza nowe Muzeum Prus Górnych. Sprawdź, co czeka zwiedzających na wielkim otwarciu już 15 marca!

data aktualizacji: 2025.03.11

Po latach przygotowań, modernizacji i konserwacji, Muzeum Prus Górnych w Morągu oficjalnie otwiera swoje drzwi dla zwiedzających. W historycznych wnętrzach pałacu Dohnów goście będą mogli odkryć fascynującą historię ziem, które przez wieki kształtowały się na styku kultur. Muzeum Prus Górnych to miejsce, w którym przeszłość łączy się ze współczesnością.

Muzeum, mieszczące się w odrestaurowanej rezydencji szlacheckiej, stanowi jedyny w swoim rodzaju punkt na mapie Warmii i Mazur.

Pałac Dohnów, którego historia sięga XVI wieku, był świadkiem burzliwych wydarzeń. Niszczony i odbudowywany, dziś znów zachwyca pięknem wnętrza i bogactwem niezwyklej eksponatów i opowieści.

Co czeka na zwiedzających? Nowe wystawy w Muzeum Prus Górnych prezentują bogactwo kulturowe, artystyczne i historyczne. Wśród ekspozycji znajdziemy:

- "Krajobraz kulturowy Górnych Prus. Kurhany" – opowieść o pradawnych mogiłach, będących świadectwem najstarszych śladów osadnictwa;
- "Przestrzeń Morąga i okolic" – spojrzenie na miasto i region jako centrum życia społecznego, pełne symboliki i historii;
- "Historia pałacu Dohnów w Morągu" – losy jednej z najważniejszych rezydencji szlacheckich w Prusach Książęcych;
- "Luterańskie epitafia i portrety upamiętniające" – unikatowe dzieła sztuki sakralnej, ukazujące wpływ reformacji na kulturę Prus Górnych;
- "Portret holenderski XVII wieku z galerii rodu zu Dohna" – kolekcja arcydzieł malarskich, które kiedyś zdobiły rezydencje pruskiej arystokracji;
- "Okruchy przeszłości. Pamiątki z pruskich dworów" – przedmioty codziennego użytku, obrazujące styl życia dawnych właścicieli ziemskich;
- "Z niepamięci. Rzeźby Adolfo Wildta z kolekcji Franza Rosego z Dylewa" – niezwykła kolekcja rzeźb włoskiego modernisty, łącząca sztukę z historią regionu.

Każda z wystaw to starannie przygotowana podróż w czasie, wypełniona zabytkami, mapami, dokumentami i unikatowymi dziełami sztuki, które pozwolą zwiedzającym lepiej zrozumieć przeszłość ziem leżących w granicach obecnego województwa warmińsko-mazurskiego.

Uroczyste otwarcie - nie przegap!

15 marca 2025 roku odbędzie się dzień otwarty Muzeum Prus Górnych w Morągu. W programie wydarzenia przewidziano zwiedzanie z kuratorami, spotkania z historykami oraz prezentację nowoczesnych ekspozycji. Muzeum Prus Górnych w Morągu to miejsce, które zachwyci zarówno pasjonatów historii, jak i tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z przeszłością. Serdecznie zapraszamy na wyjątkowe wydarzenie, które pozwoli na nowo odkryć bogate dziedzictwo Górnych Prus! Wstęp na uroczystość otwarcia jest wolny.

Muzeum Prus Górnych - historia czeka na Ciebie!

15 marca 2025 r. będziemy dla Państwa czynni od godz. 11.00 do 16.00 - zwiedzania kuratorskie zaplanowaliśmy na godz. 11.30 i 14.00, informuje muzeum.

Wystawa: Portret holenderski XVII wieku z galerii rodu zu Dohna

Wystawa poświęcona jest najcenniejszemu w Polsce zbiorowi XVII-wiecznego portretu holenderskiego pochodzącemu z kolekcji rodziny zu Dohna.

Prezentowaną galerię głównie tworzą obrazy, które do 1945 r. zdobiły barokowe siedziby Dohnów w Gładyszach i Markowie/Reichertswalde. Wśród portretów, o nieustalonym bądź wątpliwym pochodzeniu, mogą znajdować się dzieła pochodzące z najbardziej znanej rezydencji w Słobitach/Schlobitten. Portrety przedstawiają nie tylko przedstawicieli majątnego pruskiego rodu Dohnów, ale także ważne postacie ze społecznej elity północnych Niderlandów, z którymi Dohnowie byli skłógaceni, poprzez kontakty z haskim dworem książąt van Oranje-Nassau – namiestników Zjednoczonych Prowincji Niderlandów. Kolekcję tworzą prace najwybitniejszych malarzy, którzy pracowali dla dworu orańskiego: Gerrita i Willema Honthorstów, Johanna Mij-tensa, Pietera Nasona oraz Caspara Netschera.

Kuratori: Dominika Kałabun-Nakielska, Anna Malinowska

Portret Anny Marii Radziwiłłowej, Caspar Netscher, ok. 1665, olej na płótnie

Portret trojga dzieci Krzysztofa Delfikusa zu Dohna, Pieter Nason, ok. 1667, olej na płótnie

Wystawa: Z niepamięci. Rzeźby Adolfo Wildta (1868-1931) z kolekcji Franza Rosego z Dylewa

Wystawa przywraca pamięć o włoskim rzeźbiarzu Adolfo Wildcie i jego mecenasie i protektorze – Franzu Rosem (1854-1912). Ten wyjątkowy związek zaowocował kolekcją rzeźb, prezentowanych do 1945 roku w Dylewie/Döhlau, zarówno w pałacu, jak i w oryginalnym parku otaczającym pałac. Dylewo ze swoim usytuowaniem na terenie dawnych Prus Górnych, wpisuje się kolekcją w założenia koncepcji programowej morąskiego muzeum. Prezentacja rzeźb we wnętrzach pałacu Dohnów w Morągu przywołuje po części ich pierwotny kontekst, stanowiły bowiem ważny element wystroju dylewskiego dworu i parku. Wielki format i kameralny charakter sprawiały, że znakomicie komponowały się z wyposażeniem salonu, nadawały wnętrzu nieco galerijnego, ale nie oficjalnego charakteru. Adolfo Wildt tworzył na zamówienie Franza Rosego, zanim jeszcze stał się wybitnym przedstawicielem włoskiego modernizmu, stąd wyjątkowość dylewskiej kolekcji, przykład rozwoju młodego artysty. To właśnie jego talent zapewnił pamięć o Dylewie i jego właścicieli, Franzu Rosem przedsiębiorcy, który kolekcjonował sztukę.

Kuratorka: Grażyna Prusińska

Adolfo Wildt (1868-1931), Dionizios, pocz. XX w., marmur

Modernizacja Muzeum Prus Górnych w Morągu została współfinansowana ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

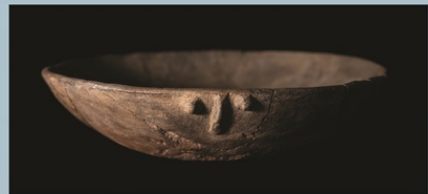

Wystawa:

Okruchy przeszłości. Pamiątki z pruskich dworów

Szlachta pruska, która wykształciła się z rycerstwa, opłacanego przez zakon krzyżacki nadaniami ziemskimi, stanowiła siłę napędową gospodarczego i kulturalnego rozwoju Prus. Tworzyły ją zarówno wielkie rody magnackie, dzielące się na kilka linii, posiadające ogromne majątki i okazałe pałace, jak i mniejsze rodziny skupione wokół niewielkich pałaców i dworów. Epokę pruskich rodów szlacheckich zakończyła II wojna światowa, choć potomkowie wielu tych rodów do dzisiaj żyją na terenie Niemiec. Poszczególne rody zostały ukazane poprzez pryzmat swoich siedzib oraz tego, co z nich pozostało – obrazy, meble i inne elementy wyposażenia. Na ekspozycji prezentowane są pamiątki po rodach: zu Dohna, Doenhoff, von der Groeben, Kunheim, Lehnendorff, Auerswald, Finckenstein, Kanitz, Tettau, Kreytzen i Stanisławskich.

Kuratori: Dominika Kałabun-Nakielska, Anna Malinowska

Unikalne naczynie grobowe - misa z wyobrażeniem twarzy z IV w. p. n. e. - odkryte w kurhanie z Surajk k. Miłakowa

Wystawa: Krajobraz kulturowy Górnych Prus.

Kurhany

Otaczające nas ślady przeszłości dotyczą również zapisu zjawisk najdawniejszych. W takich przypadkach dostrzegamy zwykle obiekty archeologiczne o własnych formach terenowych, takie jak grodziska i kurhany – nasze pradziejowe „piramidy”. Te ostatnie występują licznie na terenie Górnych Prus, położonych pomiędzy Warmią, Dolnym Powiślem a wyróżnianymi etnograficznie Mazurami. Spotykamy tu zarówno pojedyncze mogiły, jak i skupiska do kilkudziesięciu nawet obiektów. Zazwyczaj w lasach, gdzie nie dosięga ich gospodarka rolna, ale również w otwartej przestrzeni. Użytkowanie kurhanów ma na naszych ziemiach tradycję liczącą kilka epok dziejowych. Bogactwo tej spuścizny wyraża się m.in. w zróżnicowaniu form kopców oraz wyposażenia chowanych tam ludzi. Ukazuje też ich dalekość powiązania kulturowe, czego wymowne przykłady, w otoczeniu cennych i ciekawych zabytków, prezentuje niniejsza wystawa.

Kurator: dr Jarosław Sobieraj

Morąg, zakład mistrza kowalskiego, ulica Langenreite wzd. Reinhold Korn, Mohrungen, pocz. XX w.

Wystawa: Przestrzeń Morąga i okolic

W Oberlandzie – w Prusach Górnych są miejsca szczególne. W Morągu są to pałac, zamek, rynek, ratusz, kościół, uliczki, dworzec... W okolicy można wskazać siedziby rodów pruskich, miasteczka i wsie, a także wspaniałą przyrodę. Na intelektualne, religijne i estetyczne rezultaty działania lokalnej społeczności, wywarły wpływ: zakon krzyżacki, ród Dohnów, a także znaczące jednostki, jak postać Johanna Gottfrieda Herdera. Przestrzeń Morąga i okolic ma ciekawą przeszłość, a na wystawie jej ślady zostały wyeksponowane w formie zdjęć, widokówek, map, dokumentów rodowych i wielu innych przedmiotów zabytkowych. Niech podczas zwiedzania towarzyszy Państwu refleksja nad powiązaniem między przestrzenią fizyczną, a jej symbolicznym wymiarem, wypełnionym aktywnością człowieka.

Kuratorka: dr Małgorzata Gałęziowska

Wystawa: Historia pałacu Dohnów w Morągu

Opowieść o historii pałacu Dohnów w Morągu rozpoczyna się w czasach krzyżackich, gdy do Morąga przybywa pierwszy przedstawiciel rodu – Stanisław. Dohnowie pomnażając swój majątek i zwiększając wpływ, stają się jednym z najbogatszych rodów Prus Książęcych. Pierwszym budowniczym pałacu morąskiego jest Achacy zu Dohna, obiekt zwany „zameczkiem” powstał z połączenia dwóch odrębnych domów spiętych w środku wieżą. W XVII wieku po wielkim pożarze Morąga z „zameczku” zostają jedynie mury obwodowe. Odbudowa, według projektu nadwornego architekta Dohnów J. C. Hindersina przeprowadzona jest w stylu barokowym. W 1945 pałac zostaje spalony przez Armię Czerwoną. Po wojnie wiele lat trwały dyskusje czy podnieść pałac z ruin. Odbudowę rozpoczęto w drugiej połowie lat 70., przy miernych środkach i bez docelowego pomysłu czemu ma pałac służyć. W 1986 roku pałac Dohnów w Morągu, jako Muzeum J.G. Herdera oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, został otwarty dla publiczności. Substancja architektoniczna pałacu szybko ulegała zniszczeniu i w 2022 Piotr Żuchowski Dyrektor Muzeum Warmii i Mazur

Pałac Dohna - siedziba powiatu morąskiego, źródło: Arthur Weyde, Mohrungen in Ostpreussen von A. Weyde, Mohrungen, 1927

w Olsztynie podjął decyzję o rozpoczęciu kapitalnego remontu obiektu. Inwestycję, której istotną częścią był projekt termomodernizacyjny, ukończono w 2024 roku. Na wystawie historia pałacu została przedstawiona na planszach z wykorzystaniem zdigitalizowanych fotografii, planów i grafik. Prezentujemy też mieszkańców pałacu i instytucje mające w nim swoją siedzibę.

Kuratorka: Angelika Rejs

Fragment epitafium Piotra i Katarzyny zu Dohna z widokiem na miasto Morąg ok. 1600 r.

Wystawa:

Luterańskie epitafia i portrety upamiętniające

Konflikty między Królestwem Polskim a zakonem krzyżackim ukształtowały Prusy nie tylko politycznie, ale także społecznie i religijnie. W wyniku wojny trzynastoletniej Państwo Zakonne zostało podzielone na dwie części – Prusy Królewskie i Prusy Zakonne, które następnie w 1525 roku w wyniku sekularyzacji zakonu krzyżackiego zostały przekształcone w Prusy Książęce, pierwsze luterańskie państwo w Europie. Jednym z najbardziej charakterystycznych elementów protestanckiej sztuki sakralnej są epitafia – połączenie małej architektury, rzeźby i malarstwa. Na wystawie zwracamy uwagę, na różnice między katolicyzmem, luteranizmem a kalwinizmem oraz ich stosunek do kwestii sztuki religijnej. Wystawa prezentuje nie tylko przedstawicieli szlachty pruskiej, ale również lokalnych duchownych kościoła ewangelickiego. Na szczególną uwagę zasługuje epitafium Piotra i Katarzyny zu Dohna, które pierwotnie znajdowało się w kościele w Morągu.

Kuratori: Dominika Kałabun-Nakielska, Anna Malinowska

Fot. Łukasz Kulicki.

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/77563-rusza-nowe-muzeum-prus-gornych-sprawdz-co-czeka-zwiedzajacych-na-wielkim-otwarciu-juz-15-marca>